

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA 30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN. OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA IX. BROJ 48. Sibenik, 27. studenoga 1938.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17. RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Židovi

Naše smjernice

Sv. Stolica i nove odredbe o braku u Italiji

Kad svi o njima govore, reći ćemo i mi svoju. Objasnićemo svoje narodno i katoličko stanovište prema njima, potomcima Abrahamovim, koji, e-
što, nemaju mira ni pokoja, otkad im ono gori Tit savini sa zemljom raskošni jeruzalemski hram, a njihov rasprši diljem prostranoga svijeta.

Nekada su Židovi, dok su zajednički živjeli u Palestini, imali svoju domovinu, ali sada su bez nje, sada su Ahasveri — vječna potucala. Nalazimo ih u svim državama, među svim narodima. I kad se nekako snađu i potpuno udomaće pod tuđim krovom, onda se, sada tu a sutra tamo, pobuni proti njima narodna duša i tjera ih iz svoje sredine.

Danas im Hitler, Mussolini i Franco davaju bolne podkožne injekcije, a sutra će opet neko drugi. Proti tome progibanju ustaju mnoga šarena međunarodna udruženja, a u prvom redu moćne framasunske lože.

Ni katolička štampa ne miluje Židove. Iz dana u dan se na njih obara, skidajući im s mesnatih lica i zavnutih nosova obrazine; tako, da neki to otkrivanje tajnih židovskih karata nazivaju nekršćanskim postupkom, pa, čak, i mržnjom.

Istina, katolicizam i židovstvo su u nepomirljivom stavu. Ali zato katolička Crkva — njezini predstavnici i članovi — ne mrze Židove, jer bi time zaniijekali najveću zapovijed Novoga Zavjeta i svoje vjere: Ljubi Boga i bližnjega.

Kako onda protumačiti naš borbeni stav prema židovskoj sinagogi! — Ne, mi ih ne mrzimo; pa niti ih napadamo, niti proganimo! Mi se, naprotiv, samo branimo od židovskih napadaja i progona. A to je bar dozvoljeno: braniti sebe i svoje!

Kolikogod se naglašavalo, da su Židovi, u svoje vrijeme, bili jedini koji su vjerovali u jednoga pravog Boga, ipak su kroz svu svoju povijest bili i ostali u krvi i u srži: prosti materijalisti. Tako, da se previše nećemo udaljiti od istine, ako rećemo: materijalizam i Židovstvo su sinonimi, različite riječi za isti pojam.

Iz toga židovskog materijalizma izoblikovale su se sve ostale bitne značajke židovskoga naroda.

Iako su se Židovi u početku, okruženi poganima, klanjali samo jednom Božanstvu, ipak su se kroz sve vjekove priklanjali poganstvu. A to je razumljivo, kad se uoči, da poganstvo u prvom redu zadovoljava svim nižim nagonima, kao i svim materijalističkim

Vatikanski »L' Osservatore Romano« od 13. t. mj. donio je na prvot strani ovu vijest:

»Iz javne štampe smo saznali za novi Dekret sa zakonskom snagom, koji zabranjuje brakove između talijanskih građana arijske rase i osoba, koje pripadaju drugim rasama.

Poznato je, da je priznanje civilnih posljedica vjerskoga vjenčanja u Italiji određeno u članku 34. Lateranskoga Konkordata. Da se ne bi mislilo, da se ne interesiramo za ovo zamašno pitanje, cijenimo uputnim upozoriti, da ćemo se njime pozabaviti u našem slijedećem broju.

I zbilja u dvobroju od 14.—15. t. mj. izašao je ovaj članak, koji, radi njegove važnosti i aktualnosti, prenosimo u cijelosti:

»Povodom najnovijih zakonskih odredaba o ženidbama talijanskih građana arijske rase s osobama, koje pripadaju drugim rasama, držimo potrebitim, da protumačimo i razjasnimo, kakva je nauka Crkve o tako važnom pitanju i kakav je stav Svete Stolica, osobito u pogledu *vulnusa* (rane), zadanog Lateranskim Konkordatu, koji u članku 34. određuje: »Talijanska država... priznaje sakramentu ženidbe, kako je uređen kanonskim pravom, civilne posljedice«.

Svi znadu, da je Crkva Isusa Krista katolička, to jest općenita (universalna). Po božanskoj zapovijedi evanđelje je navješteno svim narodima: »Idite i učite sve narode!« Svi, kojih god rasi oni pripadali, svi su pozvani, da budu djeca Božja, živi udovi živoga Krista, građani onoga kraljevstva Božanskog Otkupitelja na zemlji, koje

je Crkva njegova. Dvadeset vjekova povijesti dokazuju ovu veličajnu i čudesnu universalnost. Tako da rase nijesu nikada tvorile kakvu razliku među vjernim katolicima. Crkva se obraćala ljudima bilo koje rase: poučila ih je, ako su bili bez znanja; odgojila ih je, ako su bili divlji; usavršila ih je, ako su već bili civilizirani. Laganim radom, katkada pogibeljnim i teškim, Crkva je uvijek tražila, da sruši pregrade, koje duhovno dijele čovječanstvo, te da stvori i razvije u svima osjećaje bratstva i ljubavi.

No, istodobno, Crkva se, kao učiteljica i čuvarica prave vjere, uvijek brinula, da od vjernika od strane pogibao gubitka toga neprocjenjivog dara. A budući da je među najtežim opasnostima za onoga, koji vjeruje, upravo ženidba s osobom, koja ne ispovijeda katoličku vjeru, eto Crkve spremne, da svojim mudrim zakonodavstvom spriječi sklapanje tako opasnih ženidbi. Dvije su, uistinu, od vjekova *kanonske zapreke*, koje se tomu opiru. Jedna zabranjuje ženidbu između katolika i nekrštenih osoba (židova, pogana). Druga brani brak između katolika i krštenih osoba, ali nekatolika (heretika, šizmatika). Od tih zapreka Crkva podjeljuje dispensu (oprost) samo, kad nadodu teški razlozi i kad je na određeni način dano jamstvo, da katolički bračni drug neće u drugome naći zapreku za svoju vjeru te da će sav porod, bez iznimke, biti katolički kršten i odgojen.

Dekret-zakon, odobren od Ministarskog vijeća na sjednici od 10. t. mj., zabranjuje i proglašuje ništetnim svaki i bilo koji brak između talijanskih građana arijske

mađarskoj i španjolskoj. — Samo Židov je mogao znanstveno dokazivati grubi i rušilački komunistički materijalizam, i samo Židovi, kao što su Lenjin i Bela Kuhn, mogli su biti onako revolucionarno krvoločni, da onda na ruševinama, na gomilama ljudskih kostura i naslagama zgrušane krvi mogu podignuti zlatna prijestolja, ali jedino za sebe i pripadnike rase koja se odlikuje mesnatim usnama i zavnutim nosom. Jer oni još uvijek izgaraju od čežnje za gospodstvom nad čitavim svijetom.

Židov uvijek ostaje Židov; a međutim se pričinja, da se potpuno prilagodio narodnoj sredini u kojoj živi, pa je, čak, i foliko bestidno drzovit, da se smatra pripadnikom dotičnoga naroda. — Jest, prilagođuje se narodnoj

rase i osoba, koje pripadaju drugim rasama. Nije pripuštena nikakva iznimka; nije predviđena nikakva dispensa. Tako da je očit nesklad između najnovijega talijanskoga zakona i kanonskoga zakona. Nesklad, koji se još teže obistinjuje, kada se radi o brakovima, koji su već pogodeni zaprekom, to jest zabranom Crkve, koja, kako je već rečeno, rijetko dozvoljava jednom katoliku, da sklopi brak s nekrštenom osobom ili s krštenom osobom, ali koja nije katoličke vjere.

Sasvim različiti je naprotiv slučaj, kadgod se radi o katolicima različite rase. Istina je, da Crkva, uvijek ljubezna mati, običava savjetovati svoju djecu, da ne sklapanju brakove, koji predstavljaju pogibao manjega broja djece i u tom smislu pripravna je, da podupre, u granicama božanskoga zakona, napore civilne vlasti, koji idu za postignućem takvoga veoma poštenog cilja. Očiti su čudoredni i socijalni razlozi za takav stav. No Crkva napominje, opominje, savjetuje; ne nalaže niti zabranjuje. Kad dva vjernika različite rase, s odlukom, da sklope brak, prikazuju se Njoj, slobodni od svake kanonske zapreke, Crkva ne može, radi same činjenice različitosti rase, zaniijekati svoju asistenciju. To traži njena posvećujuća zadaća; to traže ona prava, koja je Bog dao, a Crkva priznaje bez ikakve razlike svim svojim sinovima. Tako da, u toj točki, opća i posvemašnja zabrana ženidbe u protivnosti je s naukom i zakonima Crkve.

No to nije dosta. Talijanska država je 1929. zaključila Konkordat sa Svetom Stolicom, kojim se, u čl. 34., obvezala, da ženidbi, sklopljenoj u crkvi, priznaje građanske posljedice. Svečana je to obveza: obveza prihvaćena, priznata, održavana. Jer od skoro deset godina i oni brakovi, koje novi Dekret zabranjuje — ako su bili ka-

sredini, ali samo i toliko i samo zato, da je može što više izrabljivati i isisavati! — Posvuda zgrću samo pare, ne pazeći kod toga na nikakav moralni zakon; zgrću ih, pa makar radi toga osiromašili mnogi narodni slojevi, i makar se ucerala čitava narodna duša.

Razumni seljaci se bore proti štetčinama na lozi, voćkama i žitaricama, a zar da mi dozvolimo slobodan razvoj štetčinama koji proždiru naše narodno bogatstvo i truju narodnu dušu!

Nikoga ne smijemo mrziti, nikoga progoniti! Ali nam zato dozvoljava naravni i Božji zakon: braniti se, a u nužnoj obrani svoga života oduzeti napadaču — — —!

nonski sklopljeni — upisivani su u građanske registre, i to u svim i pojedinim slučajevima, bez poteškoća. Danas, naprotiv, jednostrano se prekida ono, što je bilo predmet dvostranoga ugovora: *vulnus* (rana), zadan Konkordatu, ne može se zanjekati. A to je tim žalostnije, u koliko se Sveta Stolica ne samo smatrala dužnom, da navrijeme saopći svoje odspaske, već je, sa svoje strane, učinila sve moguće, da bi se tomé izbjeglo. Sama Uzvišena Osoba Svetog Oca izravno je intervenirala s dva očinska vlastoručna pisma: jednim, koji je upućen Glavi Vlade, i drugim Kralju-Caru. Usprkos toga izdane su nove zakonske odredbe bez sporazuma sa Svetom Stolicom; koja se, na svoju živu bol i žalost, osjetila dužnom, da izrazi svoje negodovanje, što je, kako znamo, već i učinila. Istina je, da će najnoviji Dekret-zakon u stvari pogoditi samo nekoliko desetaka brakova godišnje, jer su na teritoriju Kraljevine Italije, za koji vrijede konkordatske odredbe, vjerske ženidbe između osoba različite rase vrlo rijetke — rijetkost kojoj ide u prilog nikakva sklonost, zajednička katolicima i izraelčanima, da se vjenčaju s osobama druge rase. Naprotiv je istina, da će se također, i poslije novih odredaba, u Italiji svake godine sklapat i više od 300 tisuća vjerskih ženidbi, s punim priznanjem građanskih posljedica: činjenica je to, zaista utješna za Crkvu i nadasve korisna za dobro Države, koja je mudro htjela, sklappajući Konkordat, »opet dati ustanovi ženidbe, koja je temelj obitelji, dostojanstvo, kakvo se dolikuje katoličkim tradicijama njezina naroda«.

No svi ovi obziri ne oduzimlju dobrima žalosno iznenađenje, što vide, kako je povrijeđena jedna konkordatska obveza, i ako se možda nadaju, da se prikladnim sporazumima može zaobići razilaženje, koje usprkos neznačajnom broju slučajeva, kako se to već dokazalo, ipak predstavlja principijelno pitanje u stvari zamašite važnosti.

Kako javlja agencija »Havas«, Njegovo Veličanstvo Kralj i Car Italije odgovorio je vlastoručnim pismom Svetom Ocu Papi na pismo, što mu ga je On, kao poglavar Crkve, upravo u vezi s bračnim problemom u Italiji. U tom svom odgovoru naglasio je i to, da će fašistička država voditi računa o pravima Crkve te da će svakako naći put, kako bi se ta prava mogla Crkvi osigurati.

Agencija »Havas« još saznaje, da je ovo pismo u vatikanskim krugovima pobudilo dobar dojam.

Širom svijeta

UKINUTO KATOLIČKO BOGOSLUŽJE NA RADIOSTANICI U BEČU. Novine javljaju, da je u Beču, nakon 10 godina, ukinuto prenošenje službe Božje na radiostanici i zamijenjeno s prenošenjem protestantskih ceremonija. A ipak u bivšoj Austriji ima 6 milijuna i 850 hiljada katolika naprama samih 300 hiljada protestanata!

NAPREDOVANJE SPANJOLSKIH NACIONALISTA. Španjolski nacionalisti nastavili su svoje napredovanje i u sektoru rijeke Segre. Zaplijenjene su velike količine ratnoga materijala, a ima dosta i zarobljenika.

PROŠIRENJE VOJNIČKE OBVEZE U SVICARSKOJ. Savezno vijeće odobrilo je nacrt zakona o promjeni vojničke organizacije u pogledu proširenja vojničke obveze. Odsad će svaki Švicarac biti vojnički obvezanik od svoje 18. do 60. godine. Određeni su i pomoćni vojni obveznici za popunjenje, potporu i rasterećenje vojske.

ZIDOVSKOJ DJECI ZABRANJENO POHADANJE NJEMAČKIH ŠKOLA. Do novoga zakonskog uređenja njemačko ministarstvo prosvjete izdalo je naredbu, koja stupa odmah na snagu, a po kojoj je židovskoj djeci zabranjeno pohađanje njemačkih škola. Židovska djeca mogu pohađati samo židovske škole. U koliko to još nije učinjeno, iz njemačkih škola imaju se stoga odmah udaljiti židovska djeca obaju spolova.

† Dr Ante Trumbić

18. t. mj. poslije duge i teške bolesti umro je u Zagrebu veliki hrvatski narodni prvak i borac — dr Ante Trumbić. Njegovo je mjesto uz velike hrvatske borce kova Kvaternika i Starčevića. Kao što su oni pripadali čitavom narodu, tako je pripadao i on. Sva njegova borba od g. 1914. pa dalje bila je usredotočena, da se očuva cjelokupnost hrvatskih historijskih granica, t. j. da se sruši politika kasnijega londonskog ugovora, koja je imala gotovo čitavu Dalmaciju predati Italiji. Takav je bio, kad se kao emigrant na Krku, te u Parizu i Londonu borio protiv političkih ideja Nikole Pašića. Takav je bio, kad je kao ministar izvanjih poslova djelovao na mirovnoj konferenciji. Glavna mu je zadaća bila, da spasi dalmatinsku Hrvatsku. Takav je i umro — usred borbe za hrvatski narod. Jer je znao, da je naš hrvatski narod po svojoj prošlosti katolički, dr Trumbić gradio je svoj narodni rad i na katoličkoj misli. Baš zbog svega toga vijest o njegovoj smrti ispunila nas je sve velikom žalošću, kakva se malo kada osjetila u Hrvatskoj. Izgubili smo ga baš onda, kad smo ga najviše trebali!

Umrlo je kao uvjereni katolik. Zadnje utjehe naše sv. vjere primio je iz ruku samoga hrvatskog metropolite preuzv. dra Alojz. Stepinca. Suze radosnice pokazale su se tada na očima ovoga starog hrvatskog borca, kao i onda kad ga je kasnije još jednom pohodio. Stisnuo mu je tada desnicu i dugo je zadržao u svojoj. Sveti Otac Papa poslao je ovom našem dičnom prvaku svoj posebni papinski blagoslov, koji ga je osobito obradovao. Ovakva njegova smrt ostat će svim pokoljenjima kao svijetlo svjedočanstvo njegove ljubavi prema katoličkoj vjeri i Crkvi.

ŽIVOT I RAD DRA ANTE TRUMBIĆA

Dr. Ante Trumbić rodio se 17. V. 1864. u Splitu, gdje je svršio gimnaziju, a pravne nauke u Zagrebu, Beču i Grazu. U Grazu je promoviran za doktora prava 1890. g. Godine 1904. postao je advokat u Splitu. Tu je bio vođa jednog krila pristalica Stranke prava. Godine 1895. bio je biran za zastupnika u Dalmatinskom Saboru i bio mu je član sve do sloma Austro-Ugarske monarhije. Godine 1897. biran je Trumbić za zastupnika u Carevinskom Vijeću u Beču. G. 1905. došlo je do formalnog združenja narodnjaka i pravaša u jednu stranku, koja se je prozvala Hrvatskom strankom. Program ove jedinstvene stranke izradio je Trumbić i komentirao ga u nizu članaka u zadarskom »Narodnom Listu«. Trumbić je odlučno sudjelovao u stvaranju »Riječke rezolucije«.

Dr Trumbić nakon sarajevskog atentata god. 1914. bio je uvjeren, da mora doći do rata. U to je vrijeme došao iz inozemstva umjetnik Ivan Meštrović u Split, da priredi izložbu svojih umjetničkih radova. On je mnogo utjecao na dra Trumbića, da pođe u emigraciju. Tako je Trumbić već 18. srpnja 1914. otputovao sa suprugom u Mletke i Padovu, odakle je po liječničkom savjetu pošao na liječenje na Semmering. Ali je tu mogao ostati nekoliko sati, jer je nakon predaje ultimatumu morao bježati u Mletke. Već je bio izdan nalog za njegovo uapšenje u Semmeringu, ali je došao prekasno, kad se Trumbić nalazio u Italiji.

Dana 28. i 29. rujna 1914. bio je dr Trumbić sa Ivanom Meštrovićem i Supilom primljen u audijenciju kod ambasadora francuskog, engleskog i ruskog u Rimu. To je bio prvi njegov diplomatski korak. Odsada će se Trumbić bez prestatka kretati u diplomatskim krugovima, svih europskih zemalja i steći će veliki broj ne samo znanaca nego i prijatelja i pristaša. Njegov način konferiranja, njegov fini i mirni nastup djelovao je na svakoga sugestivno. Gotovo se nitko nije mogao oprijeti njegovoj argumentaciji i njegovoj otmjenosti. Nikada nije navaljivao do skrajne potrebe, nego je vazda ostao u mirnom razlaganju, koje je protivnika razoružavalo.

Prilikom svoga prvoga diplomatskoga koraka susreo se dr Trumbić i prvi put s predstavnikom ruskoga panslavizma, poslanikom u Rimu Krupenskim, koji je Trumbića lijepo primio, ali nije ništa razumio, što mu je iznio, jer uopće nije bio upućen u europska pitanja. Trumbić je došao Krupenskom, da se spriječi politika kasnijega londonskoga ugovora. Kratko vrijeme iza toga taj isti Krupenski stavio je prijedlog caru, da se na slobodu puste svi zarobljenici iz Istre, Dalmacije i Gorice kao talijanski državljani. Ta prva spoznaja djelovala je na dra Trumbića porazno i on bi kasnije znao uvijek pripovijedati o panslavističkoj perfidiji i ignoranciji.

Uza sve napore Trumbićeve bio je tajni londonski pakt potpisan 25. VI. 1915. To je bio za njega najveći udarac.

Početkom godine 1915. stupio je Supilo u ime Trumbićevo u Nišu prvi put u vezu sa srpskom vladom. Tu su se prvi put pokazale velike razlike mišljenja. Supilo je tražio, da se dadu garancije za unutarnje rređenje države. Za čitavo vrijeme Supilova boravka u Nišu stajao je Trumbić s njim u vezi. Dana 6. IV. 1915. otputuje sam Trumbić u Niš i stigne onamo preko Brindisija 13. travnja. Glavna njegova svrha bila je predobiti srpsku vladu za akciju protiv londonskoga pakta. Sam Pašić je htio putovati u Petrograd, ali je od Sazanova dobio negativni odgovor, jer da Pašić u tom pogledu Rusiji ne može dati nikakvih informacija, koje joj ne bi bile poznate.

Iz Niša vratio se Trumbić u Rim, odakle je krenuo s ostalim emigrantima u Pariz, kamo je stigao 30. travnja u jutro 1915. g. Toga dana konačno je konstruiran Jugoslavenski Odbor na čelu s drom Trumbićem. Prema nalogu dra Trumbića odbor nije smio primiti za financiranje svoje akcije nikakvih novčanih sredstava od srpske vlade ili od koje druge vlade nego samo od emigracije u južnoj i sjevernoj Americi.

U Parizu je Trumbić posjetio najprije ruskog poslanika Izvoljskija, koji je s njime dugo razgovarao 2. i 3. svibnja. Razgovor se dakako kretao o londonskom paktu. Izvoljskij je u opravdanje ruske politike kod londonskoga pakta naveo, da je baza ruske državne politike pravoslavije i da Rusija iz razloga državne politike ne može dopustiti, da se Hrvati i Slovenci kao katolici združe s pravoslavnim Srbima u jednu državu. Katolici su kulturni, reče on, a pravoslavni zaostali, pa da bi kulturniji elemenat dobio premoć u toj zajedničkoj državi: da potpuno povjerenje Rusije uživaju samo pravoslavni Srbi.

Dana 20. srpnja 1917. potpisao je dr. Trumbić Krfski pakt kao predsjednik Jugoslavenskog Odbora uz Nikolu Pašića kao predsjednika srpske vlade. U 14. točki se veli, da se »ustav mora primiti, brojno kvalifikovanom većinom«. U članu 4. naglašuje se: »Posebne zastave srpska, hrvatska i slovenačka ravnopravne su i mogu se isticati i slobodno upotrebljavati u svim prilikama. I grbovi posebni mogu se isto tako upotrebljavati slobodno u svim prilikama«. U članu 7. kaže se: »Sve priznate vjeroispovijesti vršit će se slobodno i javno. Pravoslavna, rimokatolička

i muhamedanska vjeroispovijest, koje su po broju sljedbenika najjače u našem narodu, bit će jednake i ravnopravne prema državi.« Napokon u osmoj točki se veli: »Kalendar treba što prije izjednačiti«.

Ali Krfska deklaracija nije pomirila duhove. Sukob mišljenja dra Trumbića i Nikole Pašića dalje je zauzimao čitavi politički život. Kad je dr. Trumbić postao prvim ministrom vanjskih poslova nove države, Pašić nije bio predsjednikom vlade. Godine 1921. odstupio je sa mjesta ministra inostranih poslova radi rapalskog ugovora. Na izborima 1920. godine bio je izabran na četiri kandidatske liste u Godine 1924. pridružio se Hrvat-Dalmaciji. Ostao je izvan stranaka. Godine 1925. izabran je ponovno za narod. zastupnika. Od toga doba bio je kao borac uvijek u prvim hrvatskim narodnim redovima. Godine 1935. kandidirao je i dobio golemu većinu u Splitu i Imotskom i kao prvi zamjenik u Zagrebu, koji ga je primio kao svoga i to mu je bila mala nagrada za sav onaj veliki rad oko sjedinjenja dalmatinske i banske Hrvatske kao i za održanje cjelokupnosti hrvatskog narodnog teritorija.

POSLEDNJI OPROŠTAJ S DROM TRUMBIĆEM

Zagreb se na svečani način oprostio od dra Trumbića. Rodoljubno građanstvo je u velikom broju prisustvovalo ispračajnim svečanostima. Prisustvovali su također predstavnici i delegacije brojnih hrvatskih društava i ustanova. Blagoslov nad mrtvim tijelom obavio je sam hrvatski metropolit preuzv. dr Stepinac. Oproštajni govor održao je predsjednik dr Maček.

Mrtvi ostanci su zatim furgonom odvezeni u Split. U svim mjestima, kojima je prolazio furgon s mrtvim tijelom dra Trumbića, hrvatski narod pravio je špalir, da tako oda zadnju počast svom vrlom prvaku i vodi. Tako u Karlovcu, Jastrebarskom, Dugoj Resi, Zvečaju, Generalskom Stolu, Josipdolu, Ličkom Lešću, Jezeranama, Križpolju, Brinju, Otočcu, Perušiću, Gospiću, Svetom Roku, Gračacu, Kninu, Sinju i drugim mjestima. Svuda se čulo klicanje: »Slava dru Trumbiću«; svuda crne zastave, svuda špalir, svuda veličanstven ispračaj.

Dirljiv i veličanstven je bio doček mrtvih ostataka u Splitu. Kovčeg s mrtvim tijelom postavljen je na katafalk, koji je bio podignut ispred Buninogovog portala stolne crkve. Tu se sve do sprovođa vršio mimohod naroda. Građanstvo Splita i sva okolica u dugim redovima dolazila je na Peristil, da se pokloni pred mrtvim tijelom du ujutro uslijedio je uistinu vesvoga velikog sugrađanina. U srijeličajan sprovod, komu je prisustvovalo preko 50 hiljada Hrvata i Hrvatica. Sprovod je vodio naš šibenski biskup preuzv. dr J. Mileta uz pratnju hvarske biskupa preuzv. M. Pušića i izaslanika bolesnog splitskog biskupa. U ime hrvatskog narodnog zastupstva oprostio se s velikim pokojnikom inž. A. Košutić. Tijelo je njegovo pokopano u dvorištu (klosturu) samostana franjevac konventualaca, gdje su pokopani još i drugi zaslužni sinovi hrvatskoga naroda. Prije nego su splitski težaci spustili tijelo u grob, gvardijan samostana o. A. Ceola održao je vrlo dirljiv govor.

Na ovakav način odužuje se narod samo veoma zaslužnim i čestim sinovima!

Neka je vječna slava te trajan spomen i hvala ovom velikom sinu hrvatskog naroda!

Iz naših krajeva

OPROSTAJNO PISMO DRA TRUMBICA HRVATSKOM METROPOLITU. Dr Trumbić ostavio je pismo za hrvatskog metropolitu preuzv. g. dra Stepinea, koje mu je odmah nakon smrti i uručeno. Sa držaj je toga pisma, koje je opširno, takav, da se, u ovim vremenima, ne može u cijelosti objaviti. Na koncu se pisma ova-ko oprašta od nadbiskupa: »Opraštajući se s Vama, Preuzvišeni, ja Vam od Boga želim, da Vam da zdravlja i snage, da uzmožete ispuniti Vaše plemenite namjere, kojima ste, naravno iskrenošću prožeti, u vršenju velikih dužnosti, što Vam ih je nametnula nadpastirska misija prema Bogu i hrvatskom narodu«.

KANDIDATSKE LISTE HSS U DALMATINSKOJ HRVATSKOJ. Kotarski sudovi odobrili su ove kandidatske liste HSS u dalmatinskoj Hrvatskoj: za grad Split dr Juraj Šutej, za kotar Split Paško Kaliterna i Josko Mratinović iz Kaštel Lukšića; njihovi su zamjenici Jakov Zovko, težak iz sela Dugobaba i Ante Mijić radnik iz Splita; za kotar Šibenik Dane Škarica pok. Ive, težak iz Šibenika, zamjenik dr Oskar Novak, liječnik iz Šibenika; za Hvar dr Josip Berković, liječnik iz Splita, a zamjenik Ivan Farolfi, javni bilježnik iz Visa; za kotar Benkovac Ilija Zečević (SDK) načelnik iz Benkovca, zamjenik Petar Novaković iz Benkovca; za kotar Korčulu dr Josip Berković, liječnik iz Splita, zamjenik Antun Separović pok. Jure, ribar iz Veleleke; za kotar Imotski dr Mihovio Vučković, liječnik iz Imotskoga, zamjenik Mijo Gaće pok. Ivana, težak iz Zagvozda; za kotar Metković dr Niko Bjelovučić, odvjetnik iz Metkovića, zamjenik Ante Volarević pok. Ante, težak iz Borovaca; za kotar Sinj Pavao Krce pok. Marka, težak iz Jabuke, zamjenik Šimun Ratković pok. Mate, težak iz Veluća; za kotar Biograd na moru Josip Silobrić, ljekarnik iz Biograda na moru, zamjenik Marko Velčić pok. Ive, težak iz sela Vrsi; za kotar Knin Mate Goreta pok. Jure, težak iz Kadine Glavice, zamjenik Šime Dogan pok. Ivana, umirovljenik iz Knina; za kotar Preko dr Karlo Zunjević, liječnik iz Preka, zamjenik Jakov Bujačić pok. Jerka, obrtnik iz Silbe; za kotar Brač Ivan Petar Mladinec, trgovac iz Pučišća, zamjenik Tomo Ursić, težak iz Selaca; za kotar Vrgorac Stipe Matijević pok. Jure, težak iz Blata na Cetini, zamjenik dr Ilika Franić, odvjetnik iz Vrgorca.

Križarske vijesti

POSJETI I PREDAVANJA. U nedjelju 13. XI. održali su izaslanici VKB. posjetu, odnosno predavanja u Velikoj Gorici (Brkljačić—Kovač), a u nedjelju 20. XI. u Mikulićima kod Zagreba.

TEČAJ I DUHOVNE VJEŽBE U ZAGREBU. Tečaj u Zagrebu počeo je 27. XI. ujutro, a duhovne vježbe 30. XI. uveče. Molimo sve, koji su se najavili za tečaj i duhovne vježbe, da točno dodu prema željezničkom popustu, koji smo već javili.

IGROKAZI ZA SV. NIKOLU. Kod VKB mogu se dobiti za Nikolinske priredbe ovi igrokazi: »Anđeli sv. Nikole« kao uvod u diljenje darova sv. Nikole, a stoji Din 2, zatim igrokaz »Darovi sv. Nikole«, koji stoji Din 6.

Podlistak

Uzduž Tirena

Vlak malo zaokrene i ukaza se... more! Ah, more, more! Nisam vjerovao, da ova dalmatinska riba može disati izvan tebe punih deset mjeseci. Kako je krasno! Kao kristalna nedogledna ploča pruža se i smiraš, a sunce se ogledava u tebi, posmjehuje i rasplinuje u dijademske rese.

Vlak juri kao mahnit, opojen čarobnošću dubina uzduž mora, uzduž Tirenskoga mora. Čas odmičemo, čas tik uz obalu, a čas čini se, kao da ga očarala morská širina, pa juri prama njoj u želji, da zagnjuri i nestane u čarobnim dubinama dvorova Halugice.

Uz obalu se čas za časom ukazuju krasne tirenske plaže, napučene u ovim žarkim mjesecima mnoštvom kupaća, naravno izmiješanih s kupaćicama. Koliko se mesa tu prodade, koliko duša oprži, koliko nevinosti svene! Glasovite su te plaže, a osobito ona u Viareggio zbog nemoralna. Uzalud navaljuju duhovni pastiri s interdiktima, izopćenjima i ostalim kaznama, kad ži-

Nemile pojave

Demonstracije protiv nadbiskupa u Münchenu

O njima vatikanski »L' Osservatore Romano« od 18. t. mj. donosi ovaj izvještaj:

»O neprijateljskim demonstracijama pred nadbiskupskim dvorom u Münchenu kolale su ovo par dana različite i netačne vijesti. Od jednoga druga, koji je dobro obavješten, mogli smo saznati za ove pojedinosti:

U petak 11. studenoga 1938. u svim münchenkim dnevnicima i velikim plakatima bio je objavljen poziv: »Svima!... Protiv svjetskoga židovstva i protiv svih njegovih crnih i crvenih saveznika!...«

Tokom toga istoga dana Nadbiskupska Pisarna bila je obaviještena s raznih strana, da će naveče biti upriličena demonstracija protiv kardinala pak je zato ista Pisarna svratila na to pažnju münchenkim vlasti da se radi napomene u oglasima i raznih značajnih komentara, održanih na raznim sastancima, treba bojati nereta protiv Crkve, te protiv osoba i ureda crkvenih. Uvjeravaju nas, da je ova obavijest predana u prvim satima popodneva Predsjedništvu Policije, Ministru unutrašnjih poslova i u kancelariji Namjesnika Reicha.

Doznalo se također, da je, pred večer, kad su vijesti postale još alarmantnije, kardinal bio zamoljen, da provede noć izvan nadbiskupskog dvora. No kardinal je odbio da to učini.

U 20 s. govorio je ministar Adolf Wagner na onoj vrlo posjećenoj skupštini u cirkusu Krone, o kojoj smo već izvjestili. Novine kažu, da je njegov antisemitski govor bio prenošen i u drugim lokalima za sastanke. Ministar govoreći o »crvenim i crnim« zaštitnicima Židova pročitao je spis Nadbiskupske Pisarne tumačeći pojedine stavke. Prema »Münchener Neueste Nachrichten« od 12. t. mj. govornik je među ostalim ustvrdio, da spis nije bio potpisan; dok je onaj izvorni, prikazan Policiji, imao na sebi vlastoručni potpis, dotle su ga prepisi, saopćeni Namjesniku Eppu i Ministru Wagneru, naravno imali samo pisačom mašinom otisnuta.

Iza kako je svršila manifestacija, na Prannerstrasse počelo se vidjeti, kako se u blizini nadbiskupske palače zaustavljaju pojedine skupine, koje se u 22 s., na znak trube jednog aufa, koji je obavio kružni put od Prannerstrasse do Promenadestrasse, gdje je nadbiskupsko sjedište, naglo nadoše na okupu pred palačom, dok su s velikom brzinom nadolazili, iz iste Prannerstrasse, auti i motocikle: sa zviždukom sirena i zasjenjujućim blještavim svijetlom između kričanja i užasnog urlanja, koje je već odasvud divljalo. Od demonstiranata, među kojima je bilo i mladih žena, mnogo stranačkih vođa, s nekim vojnicima od S. S. i H. I., neposredno upućena je kiša kamenja naprama prozorima nad-

biskupskog dvora na prizemlju i prvom katu, uz kričave poklike: »A Dachau Schlawiner! (U tamnicu s tom psinom!)... Vani izdajical! Vidjeli smo ga!« Zatim opet porugljivo su ga zvali: »Mi hoćemo vidjeti našega biskupa! Mi ga trebamo! Dragi biskupe, budi tako prijazan i pokaži se na prozoru!« Sve to uz pogrdne, poruge i besramni ironički smijeh.

Improvizirani melci bili su tu naslagane opeke, potrebite za obnovu jedne obližnje kuće. Tomu su nadodali iz istoga mjesta uzete grede i otpatke drvla, kojim su neke pragove i okvire prozora čisto demolirali i uništili. Nijesu poštedjeli ni neke prozore s historijskim obojenim staklima u kapeli nadbiskupskog dvora, smještenoj na prizemlju, gdje se čuva i Svetotajstvo. Ulica je bila prepuna krhotina stakla te komada kamenja i opeka. Neke opeke čak su polepjele na suprotne zidove. Pokušalo se i provaliti glavna vrata jednom gredom, pak svom silom gurnuvši prema njima teška kola. Neke žena, koja se usudila, da nagovori demonstrante, da od toga odustanu, riječima: »Sve je to uzaludno; biskupa nema!« napadnuta je, povaljena na zemlju, izbijena do krvi.

U koliko se govori, na telefonski poziv nadbiskupskog dvora, pojavila se četa stražara od Uberfall Komando, ali tako neznatna, da se uopće nije mogla suprostaviti s demonstrantima. Bilo je potrebno pojačanje, a međutim je stigao neki viši policijski činovnik i pozvao, da se od toga odustane, govoreći, da ne valja »dati oružje u ruke« nadbiskupu.

Tek s jednom frećom skupinom policajaca — a nitko ne shvaća, zašto se odmah nije uputilo odgovarajući broj agenata — uspjelo je suzbiti demonstrante u pokrajne ulice i zatvoriti sve izlaze.

Nijedan od demonstiranata nije bio uapšen.

Policija ostala je na straži čitavu noć ispred i unutar palače, a također i kraj crkava u gradu. Usprkos toga u ranim satima jutra bili su polupani prozori nekoliko župničkih stanova.«

AUTONOMIJA SLOVAČKE I PODKARPATSKE RUSIJE. Zakon o autonomiji Slovačke i Podkarpatske Rusije 23. t. mj. objavljen je u službenim novinama i stupio na snagu, nakon što je jednoglasno prihvaćen u parlamentu i senatu. Time je dokrajčen privremeni položaj Slovačke i Podkarpatske Rusije.

OKO IZBORA PREDSEDNIKA CSR. Nakon višednevnih pregovora konačno je došlo do sporazuma između čeških i slovačkih predstavnika u pitanju kandidata novoga predsjednika republike. Prema pouzdanim informacijama čini se, da će kandidat biti Emil Čacha, predsjednik upravna suda. Sada se očekuje, da će sjednica narodne skupštine biti sazvana za 28. ili 29. t. mj., da izvrši izbor predsjednika.

uz prilike, u kakovima živimo, mogao probiti onakav kolosalni rov, kao što je onaj između Firenze i Bolonje, koji probija čitavu širinu Apenina?

Ni je ni kod nas svemu kriv teren, nego... Idući tim krasnim dvorednim željezničkim putem, po kojem su početkom svibnja uporedo jurila dva vlaka vozeći vode dvaju velikih naroda, mislio sam i na

i nekako sam se gorko smijao i govorio u sebi: »Ova pruga, kud idem, jest Italija, a ona — — —«

Evo nas u Livornu. Moderni je to velegrad i pomorska luka. Inače dosta blatan. Kažu, da je to odraz građanstva. Ne silazim, jer ne ljubim modernost, a za svoj odmor potražih mjesto daleko od velegradske buke. Vlak daje znak i mi putujemo dalje prama jugu.

Uvijek uz more. Kraj željezničke pruge teče kraljevska cesta, ograđena drvoredom, koji se na kilometre u daljini još razabire i gubi tamo negdje preko brežuljaka.

Kakve vodene ceste ima ova zemlja, sve široke, pažljivo uređene, a one pak koje spajaju glavne gradove i asfaltirane! Mislio sam pri tome na naše ceste i odmah ušao u kupej bojeći se,

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 27. XI. *Prya nedjelja Adventa ili Došašća*. Danas počinje vrijeme priprave za veliki blagdan Kristova porođenja. — Sv. Jakov, nazvan rasječeni. Oko g. 420. okrutni perzijski kralj Bahram na stotine komadića isjekao je tijelo sv. Jakova radi vjere u Isusa Krista.

Ponedjeljak, 28. XI.: Sv. *Sosten*, učenik sv. Pavla apostola. U početku je bio Židov i poglavica jedne židovske sinagoge. Obrativši se na kršćanstvo podnese mučeničku smrt za vrijeme prokonsula Galiona.

Utorak, 29. XI.: Sv. *Saturnin*, biskup i mučenik. Propovijedao je sv. vjeru u Francuskoj. Jednoga dana uhvatiše ga divlji pogan, privezaše za nogu razdraženom volu, koji ga raznese po gradskim ulicama i tako mu zadade smrt.

Srijeda, 30. XI.: Sv. *Andrija*, apostol. Ostavivši mrežu, ribarsku ladu i oca pošao je za Isusom i postao njegov apostol. Propovijedao je sv. vjeru u Scitiji, Traciji i Epiru, dok u gradu Patrasu nije bio propet na križ.

Cetvrtak, 1. XII.: Sv. *Olimpijad*. Na kršćanstvo obratila ga je bl. Firmina. Za vladanja Dioklecijanova bio je spaljen na lovači.

Petak, 2. XII.: Sv. *Bibijana*, djevica i mučenica. Okrutni pagani radi sv. vjere svukoše je golu, pa svezaše je uza stup na mrtvac izbiše i dotukoše.

Subota, 3. XII.: Sv. *Frano Ksaverski*. Pokrstio je na stotine hiljada pogana. Umro je g. 1552.

PRVA NEDJELJA ADVENTA

ČITANJE POSLANICE bl. Pavla apostola Rimljanima (13, 11—14). — Braćo! Znaite, da je već čas da se oda sna probudimo! Jer je sada bliže naše spasenje nego kad počesmo vjerovati. Noć je prošla, a dan se približio. Odbacimo dakle djela tame, a obucimo se u oružje svjetlosti! Kao po danu pošteno hodimo: ne u proždrljivosti i pijanstvu, ne u putenosti i nečistoći, ne u svadi i zavisti; nego se obucite u Gospodina Isusa Krsta.

† SLIJEDI SV. EVANDELJE po Luki (21, 25—33). — U ono vrijeme reče Isus učenicima svojim: bit će znamenja na suncu i na mjesecu i na zvijezdama, a na zemlji tjeskoba među narodima poradi silne buke mora i valova. I ljudi će izdisati od straha i čekanja onoga što će doći na sav svijet: jer će se sile nebeske pokrenuti: I tada će ugledati Sina čovječjega gdje dolazi na oblaku sa velikom silom i veličanstvom. A kad se ovo počne događati pogledajte i podignite glave svoje, jer se približuje otkupljenje vašel! I kada im priliku! Gledajte smokvu i sva stabla: kad već između iz sebe rod, znate da je blizu ljeto. Tako i vi, kad vidite da se sve ovo događa znajte da je blizu kraljevstvo Božje! Uistinu vam govorim, da ovaj naraštaj ne će proći dok se ne zbude. Nebo će i zemlja proći a riječi moje ne će proći.

DOLAZAK ISUSOV

Kako kaže sv. Bernard, opat, Advenat (Došašće) hoće da označi trostruki dolazak Isusa Krista: 1. na svijet svojim utjelovljenjem; 2. u duše po milosti; 3. na svršetku vjekova u slavi

da me ne bi tkogod zapitao, kakvi su kod nas putevi.

Već sam skoro na cilju. Preko brežuljaka se protežu i gube u daljini kolosalni stupovi za električni vod. I opet jedan znak više, da sam u kulturnoj zemlji. I opet jedna žalosna misao odleti na moju domaju. Ovdje, kamogod podeš, svugdje ćeš vidjeti goleme stupove, koje iz golemih daljina prenose električnu snagu i osvjetljaju gradove i sela. Koliko vodopada, koliko vodene snage, a koliko zaostalost? Koliko ima kod slučajeva, gdje bi se moglo lako pomoći, a ne pomaže se. Ima na pr. jedna varoš tu u kojoj je podignut aerodrom, i naravno trebala je električna rasvjeta, ali mjesto da se dovede iz slapova — pa da se uz aerodrom hrani svjetlošću i varoš, kupiše dva motora, koji se skrbe samo za aerodrom.

Dobro je rekao onaj nedavno u članku »Hrvat. Stražer«, — — —

Bilo mi je već previše tih slika i usporedbi, pa zato zatvorih oči i sjedeći na sjedalu na ništa ne mislih, dok ne stigho k cilju u Piombino.

F. Denys

i veličanstvu, da sudi žive i mrtve. Ovaj trostruki događaj često se spominje u liturgiji ovoga doba crkvene godine samim vatrenim riječima Patrijarha i Proroka, koji su ga prorekli.

Sveta Rimska Liturgija započinje danas svoju novu crkvenu godinu. Razlog je u tome — kako vrlo dobro opaža kardinal Schuster — što je utjelovljenje Riječi Božje prava središnja točka, tisućgodišnji stup, koji dijele dug niz vjekova čovječanstva; koje po nacrtima božanske Providnosti pripravlja onu puninu vremena, koja je predznak i uvod u onu presretnu «godinu okupljenja» ili koja od belehemске kolijevke upravlja svoje korake prema dolini jozafatskoj, gdje Dječice iz jaslica očekuje na sud svu baštinu Adamovu, otkupljenu Njegovom predragocjenom Krvlju. (Liber Sacramentorum, sv. II.)

Za razliku od korizme, gdje prevladava pojam pokore i tuge radi bogoubijstva, koje se nažalost dovršava u Jeruzolimu, duh Svete Liturgije u Adventu, na radosnu vijest o velikom veselju, je onaj svetog oduševljenja, nježnog priznanja i goruće želje za dolaskom Riječi Božje u sva srca dječice Adamove.

Baš zato evo svih pjesama Mise, prijevaka i odgovora, te antifona u Božanskom Oficiju ukrašenih draguljima radosnog Alleluja.

Baš zato molitvama sv. Mise moli se Gospodin, da nam priteče u pomoć te svojom moći i okriljem oslobodi nas od pogibelji, kojima nas je izložio grijeh (Početna molitva). Zatim se još vapi od Gospodina, da nam jakost Euharistijske Žrtve očisti duše, da dostojno pristupimo primanju Onoga, koji nam je bio početnikom (Prikazna molitva). Isto tako u Popričesnoj molitvi Crkva moli, da nas nebeski kruh, koji smo blagovali, svojom božanskom moći raspoloži, da se pripravimo za skorbi blagdan.

Apostol sv. Pavao pak u Poslanici Rimljanima (13, 11—14) sjeća nas, kakvo treba da je naše raspoloženje duše, dok se pripravljamo za veliki događaj, to jest duh mrtvenja i samozataje, nakon što smo se probudili od sna grijeha.

U Evanđelju napokon (kako se izražava D. Gueranger) Crkva nas upozna sa znakovima, koji će biti preteče zadnjeg dolaska Kristova na svršetku svijeta, da se spasonosno potreseni u duši, pokorom pripravimo za duhovni dolazak Spasitelja, koji treba da uslijedi na veliki dan Božića.

Uzdisati s Crkvom za dolaskom Isusa Krista slušajući osobito glas sv. Ivana Krstitelja, koji viče: »Pripravite put Gospodinu!« te moleći blaženu Djevicu, koja je vrata nebeska, neka pusti proći k nama svoga božanskog Sina — evo dužnosti dobrih kršćana kroz ovo sveto vrijeme Adventa!

Kulturne bilješke

Film o Sv. Zemlji

Na blagdan sina hrvatskoga naroda i sugrađanina Krešimirova grada, bl. Nikole Tavilića, prikazivao se u kinu »Tesla« u Šibeniku film »Hrvati u Sv. Zemlji«. Taj vjersko-kulturni film prenio nas je sa zanosnim hodočasnici na bregovitu Palestinu, zemlju izabranoga naroda i dugo očekivanoga Mesije. Gledali smo grad rođenja Boga-Čovjeka; Nazaret, mjesto gdje su Njegove božanske ruke svojim žuljevima posvetile radnički stalež; Genezaretsko jezero nad kojim su blago plovile riječi moralne obnove, socijalne pravde i ljubavi, koje će jedine spasiti čovječanstvo; napokon vrt ljudske podlosti i brdo Božje ljubavi. Uz ostala mjesta i krajeve koji su posvećeni stopama Isusa Krista, prisutni su gledali i slavensku crkvu sv. Ćirila i

Metoda, u kojoj je preuzv. nadbiskup dr. Stepinac blagoslovio oltar hrv. naroda, posvećen bl. N. Taviliću lučonoći Istine i mučeniku gorljivosti. Pobožnost prema hrvatskom blaženiku uvećao je i prizor čudnog ozdravljenja hromog djeteta u Sl. Požegi.

Katolici Šibenika i okolice — osobito Zlarina — očitovali su brojnim posjetom svoju odanost vjeri otaca i štovanje hrvatskoga Blaženika, Zalosno je što su neki, čiji je položaj zahtijevao da se pridruže hrv. kat. narodu, ostali po strani kao i u nekim drugim slučajevima. Ali je ipak narod iskazao svoje uvjerenje i pridružio se molitvi vode dra Vladimira Mačeka (koja se pjeva u filmu): »Kriste Bože, neka hrvatskom narodu dode kraljevstvo Tvoje«.

Pučki molitvenik

Hrv. kulturno društvo »Napredak« u Sarajevu izdalo je u velikoj nakladi molitvenik za puč, koji je priredio preuzv. nadbiskup dr. Šarić. Prikladan format, pučka cijena (1 Dinar), potrebite molitve (jutarnja, večernja, za ispovijed, pričest, krunica, litanije, sv. Misa i t. d.) i stil bliz narodnoj duši preporučuju ga svim župnicima i društvima na raspačavanje.

Ovom zgodom stavljamo dvije općenite primjedbe. Ovaj, kao skoro i sva nova izdanja molitvenika izostavljaju pobožnost **Križnoga puta**, koja je osobito po dalmatinskim župama vrlo raširena. Naš seljak pita, da li je uz sv. Misu u molitveniku križni put i krunica, ako će ga upotrebljavati. Njegov duh se lakše sabere i prenaša po slikama putnoga Križa, kao što se i u krunici po otajstvima, a ne po zazivima što je uobičajeno u Ban. Hrvatskoj. Nova izdanja svih molitvenika, pa i »Napretkova« trebalo bi — skrativši djela vjere, ufanja i ljubavi — da se popuni s Križnim putem i otajstvima sv. Krunice.

Džepni kalendar

Gradaninu i seljaku je potreban kalendar. U većini se slučajeva kupuju izdanja tuđinskih poduzeća i tako podržava polipa na hrv. nar. tijelu. Zato bi morali svi svjesni Hrvati — osobito vlč. g. župnici i Križari — da prošire Križarski kalendar za 1939. god. Uz značajne i utjepljive prikaze o zahvatu preporodnoga križarskog rada u hrv. narodu donosi razne statistike: vjere u svijetu i kod nas, gore, rijeke, vodopadi, otoci, gradovi, muzeji, novine i t. d. Ima praktičnih reklama, papira za bilješke i slike glavnih hrv. križarskih javnih boraca. Širimo ovaj jeftin (3 Din) i prikladan kalendar (koji se naručuje na adresu: Veliko Križarsko Bratstvo — Zagreb, Palmotićeva 3), jer time doprinosimo ostvarenju Nove, Mlade, Božje Hrvatske.

— r — 6

Jubilarna skupština Zadrugne Matice

14. t. mj. održala je poznata hrvatska i katolička zadrugna središnjica **Zadrugna Matica** u Splitu svoju desetu glavnu skupštinu. Skupštini je prisustvovao vrlo velik broj izaslanika zadruga, te predstavnici vlasti, zadrugnih saveza i srodnih ustanova.

Pretsjednik g. prof. I. Juras u svom pozdravnom govoru spomenuo je poteškoće, s kojima se Matica morala boriti u početku, kao i za vrijeme opće krize, pa su tim značajniji veliki uspjesi, koje je ona postigla kroz razmjerno kratko vrijeme. Te uspjehe treba da zahvali tome, što se u svom radu rukovodila kršćanskim načelima ljubavi i pravde, zadrugnim načelom samopomoći, kao i svom stručnom vodstvu.

Svi su delegati redom biranim riječima izrazili priznanje Matici na polučimim uspjesima. Ravnatelj g. dr. T. Ciko je podnio izvještaj o poslovanju, iz kojega se vidi, da Matica u svom radu i u novoj godini bilježi dobre rezultate. Nakon toga se veliki broj predstavnika zadruga živo interesirao za zadrugni rad, te iznio zgodne predloge, na os-

novu kojih su prihvaćene rezolucije. Jednoglasno su odobreni zaključni računi te u glavnom ponovno izabrana stara uprava.

Zajednički ručak delegata nakon skupštine potekao je u najboljem raspoloženju. Izredano je više oduševljenih zdravica.

Poslije podne je održana glavna skupština **Gospodarske Matice**. To robno odjeljenje Zadrugne Matice svake se godine sve više razvija.

Navečer je priredeno filmsko predavanje o poljoprivredi. Na taj je način čitav dan proveden u zadrugnom duhu, pa je ostavio lijep dojam na sve zadrugare.

Život Šibenika

ŠIBENIK U CRNINI. Na glas o smrti velikoga hrvatskog narodnog borca i Šibenik se, poput svih drugih naših mjesta, sav zavio u crninu te su odgođeni svi javni zborovi, koncerti i zabave. Kotarska organizacija b. HSS posebnom osmrtnicom najavila je njegovu smrt. Predsjedniku dru. Mačku i pokojnikovoj udovi upućene su mnogobrojne sažalnice. Naša hrvatska društva održala su posebne komemorativne sjednice. Šibenčani s okolnim Hrvatima, pod vodstvom gg. D. Škarice, S. Belamarića i dra Novaka, u velikom broju učestvovali su sprovodu u Splitu te na grob položili veliki broj vijenaca s hrvatskim trobojkama i natpisima.

BLAGDAN GOSPE OD ZDRAVLJA bio je i ove godine proslavljen u našoj katedrali u znaku tradicionalne pobožnosti i ljubavi grada Šibenika prema Bl. Gospi. Na Gospin blagdan od 4 s. ujutro pa do kasno u noć pobožni je puk neprestano dolazio i molio pred Gospinom slikom. U 4.30 s. počele su lekcije. Poslije lekcija slijedila je pjevana sv. Misa za braću i sestre Gospe od Zdravlja, a zatim do 10 s. redale su se bez prestanka tih sv. Mise. Preko svih sv. Mise na stotine vjernika pristupilo je sv. pričesti. U 11 s. preuzv. biskup služio je pontifikalnu sv. Misu uz asistenciju. »Cecilijanski zbor« pjevao je Griessbachovu Misu. Na ofertoriju solist vlč. Krnić otpjevao je efektno »Ave Maria«. Preko pričesti sav zbor izveo je precizno Bethovenovu »Bog i priroda«. Uvečer gradski župnik preč. don A. Šare u dupkom punoj katedrali održao je aktuelnu propovijed, koja je učinila najljepši dojam na sve vjernike. Poslije propovijedi bio je pontifikalni blagoslov s Presvetim.

NOVI BISKUPSKI TAJNIK. Preuzv. biskup imenovao je za tajnika Biskupskog Ordinarijata vlč. don Srećka Diomartića, žup. pomoćnika u Vodicama, koji je već nastupio svoju dužnost. Čestitamo! **ADVENAT.** Današnjom nedjeljom počinje vrijeme Došašća ili Adventa. Advent je vrijeme, u kojemu se kršćani pripravljaju, da što dostojnije i kršćanskije proslave veliki blagdan Kristova rođenja. U tu svrhu održavaju se posebne adventske propovijedi, a sv. Crkva zabranjuje svečana pirovanja, plesove, kao i sve druge bučne zabave i priredbe kroz adventsko vrijeme.

ADVENTSKE PROPOVIJEDI. U prvu adventsku nedjelju 27. t. mj. bit će u katedrali propovijed u 5 s. uvečer poslije ruzarija. Iza propovijedi bit će blagoslov s Presvetim. Ove godine adventske propovijedi drži vlč. don Ante Špika, gimnazijski kateheta.

DEVETNICA GOSPI OD ZACEĆA počinje u ponedjeljak 28. t. mj. Devetnica se obavlja u crkvi sv. Frane i u katedrali. U katedrali bit će svake večeri u 5 s. ruzarij i devetnica, a u crkvi sv. Frane u 6 s.

SV. ANDRIJA APOSTOL slavi se u srijedu 30. t. mj. u crkvi sv. Ante na Goricu. Ujutro u 6 s. bit će lekcije i pjevana sv. Misa. — U Novoj Crkvi bit će ujutro u 7 s. sv. Misa s pjevanom poslanicom i evanđeljem.

KONFERENCIJI SV. VINKA PAULSKOG poklonila je gđa Marija Cefer —

Promina 10 Din, da počasti uspomenu pk. Josipe u d. Stojan, i 10 Din, da počasti uspomenu pk. Ante Kolenzu. — Uprava zahvaljuje.

U **FOND NAŠEGA LISTA** doprinijeli su: Gđa Šare Ana Din 40. — Da počasti uspomenu pk. Nike Supuka: Obitelj Vice Matkovića Din 10. — Uprava harno zahvaljuje.

NA **PRVI PETAK 2. XII. t. g. Križarice** i **Male Križarice** imaju skupnu sv. Misu i sv. Pričest u crkvi sv. Luce u 6.30 s. ujutro i naveče u 6.30 s. pobožnost Presv. Sreću i blagoslov s Presvetim.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (27. XI.—3. XII.): za naše biskupe, da u današnjim ozbiljnim vremenima što uspješnije upravljaju svojim biskupijama — **Don Ante Radić.**

KNJIGE SV. JERONIMA ZA 1939. g. stigle su, pak se pozivlju članovi, da ih čim prije pridignu kod mjesnog Povjereništva u Trafici »Karitas« (kraj kazališta), da ne ostanu bez njih, jer je ove godine naručen ograničen broj primjeka.

Razne vijesti

ZEMLJA S OBITELJIMA S BROJNOM DJECOM. Na pitanje, koja se zemlja može podičiti obiteljima s brojnom djecom, dobivaju se različiti odgovori. Jedni ističu Italiju, drugi Poljsku, treći Japan, četvrti Kinu. No nijedan od ovih odgovora nije točan, jer statistika pokazuje, da nose rekord Ferski otoci u Danskoj. Tu prosječno svaka obitelj ima sedmero djece. Obitelji s desetero djece nisu nikakva rijetkost, a i sa sedamnaestero djece ne znače nikakav izvanredan slučaj.

RAT NA DALEKOM ISTOKU. Napredovanje Japanaca duž pruge Kanton-Hankau zaustavljeno je uslijed snažnih protivnapadaja kineskih četa.

BORAVAK KNEZA PAVLA U LONDONU. Nakon rumunjskoga kralja Karola i naš knez-namjesnik Pavle pošao je u pohode engleskom kralju. Engleska javnost ovom njegovom posjeti pridaje izvanredan značaj te podvlači važnost njegovih razgovora s engleskim državniciima.

KATOLICIZAM U JAPANU. Po najnovijoj crkvenoj statistici ima Japan, ne ubrojivši poluotok Koreju i otok Formozu, 319 katoličkih crkava i kapela. U Japanu djeluje 115 domaćih svećenika, 127 redovnika i 672 sestre. Osim toga strana 293 svećenika, 104 redovnika i 489 sestara. Statistika nabroja 112 velikih sjemeništa i 271 malo sjemenište. Štaviše Japan ima svoje katoličko sveučilište, što ga vode oci isusovci, 53 katoličke srednje škole pohađa ukupno 15.036 učenika. U Japanu ima dalje 27 katoličkih sirotišta sa 829 djece, 8 zavoda za starce, 2 zavoda za bolesnike oboljele od kuge sa 178 bolesnika i 15 bolnica.

NOVO KRIŽARSKO BRATSTVO osnovano je u Pećinama kod Travnika (okružje Sarajevo), te u Kraljevicu — Hrv. Primorje (okružje senjsko).

ODRŽANE PRIREDBE. U nedjelju 20. XI. održan je križarski dan u Pregradi, Siraču, te priredbe u Delnicama i Donjoj Stubici.

TEČAJEVI PO POKRAJINI. Upozoruju se Križari u pokrajini, da što prije jave mjesta, gdje žele imati zimske tečajeve. Tečajeve treba najaviti što prije, da se uzmogne napraviti raspored svih tečajeva u vrijeme oko Božića.

DANI KRIŽARSKE ŠTAMPE. Od Božića do Nove Godine su prema običaju dani križarske štampe. Kroz te dane Križari će na poseban način raditi oko širenja križarske štampe, tražeći preplatinike, uređujući tražbine itd. Odbori društava neka već sada urede raspored toga rada.

NOVI IGROKAZI. U zadnje vrijeme izišli su ovi novi igrokazi, koji se mogu dobiti na VKB-u: »Pobjednik«, koji može dobro doći za priredbu o 15. godišnjici križarstva, zatim igrokaz »U Pandžama sotonu«. Igrokaze izdajemo samo križarskim društvima.

SOJ K SVOME!

SOJ K SVOME!

Čast mi je obavijestiti gg. župnike te cij. crkvene bratovštine i samostane, da u svojoj tvornici izradujem voštane svijeće iz najboljih voštanih surogata, koje se ne krive ni u najvećoj vrućini, lijepo gore te ne kaplju niti dime, za što imam mnoga priznanja i jamčim.

CIJENE BEZ KONKURENCIJE:
TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA NIKO JURAS - ŠIBENIK

PARFUMERIJA „MIAMI“ - ŠIBENIK

vodi osim svih parfumerijskih i kozmetičkih preparata i slijedeće:

Baeder	D' Orsay	Mousson	Silvikrin
Biljana	Dr. Drale	Nivea	Schwarzkopf
Elise Bock	Elda	Nobilfor	Saint-Ange
Bourjois	Hudnut	Patou	Tokalon
Chanel	Houbigant	Pond' s	Trilysin
Colgates	L' Oreal	Piver L. T.	Yardley
Coty	Lubin	4711	Worth
Roger et Gallet	Lentheric	Johann M. Farina	Razvite